



Regionala skärgårdsrådet

Datum: 2025-12-04

Tid: Kl.13.00-15.00

Plats: Skärgårdssalen, Landstingshuset

1. Mötet öppnas

Ordförande Märta Martin-Granlund, Region Stockholm öppnar mötet.

2. Lägesbild från SIKO 10 min

Gunilla Söderqvist, SIKO presenterar.

Skärgårdens har skyddsvärd natur och kulturlandskap. Utmaning med hjort, vildsvin och mink. SIKO har framfört till Länsstyrelsen i Stockholm att viltvård krävs i Skärgården för att hantera problemet.

Stadens planer på dumpning av massor i Kanholmsfjärden. Skärgården har haft en lyckad insats för att dumpning inte ska ske.

SIKO framför även att skärgårdens beredskap vid kris är god. En övning på Nämdö, Värmdö kommun, visade att det snarare är kommunens kunskap om öarna som behöver lyftas.

Hur väl fungerar samhällstjänster för öbor i vardagen? SIKO framförde ett antal utmaningar.

- Trygghetslarm för äldre
- Post- och telestyrelsens beslut att stänga ner 2G och 3G-näten.
- Livsmedelsförsörjningen och bristen på fisk i havet. Det sker förändringar med kort varsel. Förändringen kring husbehovsfiske är nu klarlagt och SIKO tolkar förändringen som att husbehovsfiske med nät är enbart ok vid eget vatten. Husbehovsfisket är viktigt utifrån husbehovet men även för att bevara kunskapen.
- SIKO önskar att frågan om apoteksombud och kyld medicin ska lyftas ytterligare.
- Skärgårdens ö-skolor, det är en utmaning med skolskjutsar.

- Kollektivtrafiken och hanteringen av gods är inte i samspel. Det är osynkade byten i kollektivtrafiken SL/Waxholmsbolaget. I SL appen saknas bl.a. funktionen fartygsnamn som fanns i Waxholmsbolagets app,
- Enligt SIKO behövs det mer trafik mellan öarna.

SIKO lyfter att de representerar hela skärgården. Under 2026 arrangeras Skärgårdsriksdagen i Stockholms län, en nationell konferens.

3. Stockholm Archipelago Trail

Marie Östblom, projektledare, Stockholm Archipelago, Stockholm Business Region

Marie Östblom berättar om Stockholm Archipelago som är en samverkan mellan skärgårdskommunerna, Skärgårdsstiftelsen, Länsstyrelsen och Region Stockholm. Stockholm Archipelago har arbetat med året runt fokus sedan 2015 och sedan 2019 med intressesegmentet naturtriben.

Marie berättar även om Stockholm Archipelago Trail. Syftet är att lättare ta sig ut i skärgården och skapa en hållbar reseanledning. Vandringsleden har ökat intresset. Utnämnd av National Geographic – en tidskrift som står för kvalitet. Det är resejournalerna själva som röstar fram de nominerade.

Stockholm Archipelago arbetar med internationell marknadsföring samt produkt- och företagsutveckling/sampaketering.

Utvecklingen de senaste tio åren:

- Antalet gästnätter har ökat med 72 procent
- Försäljning av inkvartering har ökat med 93 procent
- Internationella gäster har ökat med 82 procent
- Närmare 450 000 fler gästnätter såldes utanför högsäsong 2024 jämfört med 2014
- En försäljningsökning med 81 procent motsvarande ca 400 miljoner mer intäkter utanför högsäsong på 10 år

Under 2025 har Stockholm Archipelago med stöd av Region Stockholm fått möjlighet att förstärka arbetet. De har under året bland annat arbetat tillsammans med Film Stockholm och bjudit in internationella filmproducenter som har intresse av Stockholms skärgård som inspelningsplats. Under 2025 har Stockholms skärgård haft fem filmproduktioner. De har vidare bjudit in technätverk som ska delta på ett ideathon i Stockholms skärgård för att få fler att upptäcka skärgården som arbetsplats samt koppla samman arbetet med talangattraktion.

Stockholm Archipelago arbetar med ”Magic season” (hösten) och ”glimmering season” (vintern). Marie poängterar att det är viktigt att arbetet och utvecklingen sker i lagom takt och bidrar till hållbar utveckling.

En fråga ställdes om sampaketeringen; idag finns ca femtio företag med. Kommunerna bjuder in de företag som vill delta till de träffar som sker två gånger per år.

4. Skärgårdens Exekutivkommitté

Patrik Cederlöf, Länsstyrelsen Stockholm.

Patrik berättar om det senaste mötet som upplevdes bra. Viltproblematiken i skärgården var på agendan, bland annat vildsvin. Länsstyrelsen kommer göra en djupdykning i Värmdö kommun där Länsstyrelsen bidrar med kompetens. Utmaningen är markägare för att man inte kommer överens. Djuren tar sig mellan öar så det behövs också en samverkan mellan öar. Utter börjar också bli frekvent förekommande.

Avsaltning av vatten– Länsstyrelsen har tillsatt en intern arbetsgrupp som tagit fram ett publikt dokument för kommunerna. Mycket handlar om dålig kommunikation- Avsaltning av Östersjöns vatten ser man inte några problem med.

Länsstyrelsen har tagit på sig att bjuda in till och samordna möten med berörda kommuner för att diskutera utmaningen med skolskjuts mellan kommunerna i skärgården.

5. Säsongsförlängning – SandhamnNext

Peter Ödling, Robert Cygnaeus, SandhamnNext

SandhamnNext har med medel från Region Stockholm ett projekt för att arbeta med och delta i utvecklingen av en förlängd säsong i Stockholms skärgård.

Vision 2040. Sandhamn är ett levande samhälle med unika natur och kulturvärden, präglad av en hållbar utveckling. Sandhamn next tittade på fem områden: -Leva bo, Arbete och företagande, Infrastruktur och logistik, Natur och miljö samt Kultur och image.

Berättar om en situationsbild med exempel på utmaningar i samverkan mellan näringslivet och offentlig sektor.

- Vi behöver lära oss de regionala och kommunala beslutsprocesserna
- Vi behöver tillgång till rätt personer för strategiska dialoger
- SandhamnNext vill vara en del av arbetet med säsongsförlängning fram till 2030

Projektet består av fyra delprojekt: Samverkan, Transport, Boende och Vattenförsörjning. Nyckeln är att alla är engagerade i arbetet. Arbetet i projektet kommer att presenteras på Sandhamn summit den 4 maj 2026.

Projektet har gynnat samarbetet, både på regional och kommunal nivå.

6. På skärgårdsagendan i Österåker

Mathias Lindow, Österåker kommun

Österåker har ungefär 1100 öar.

- Beredskap – siktar på tre stora kök – som ska ge mat till både skola äldre m.fl. vid händelse av kris och katastrof.
- Leaderprojekt på Ingmarsö – har fått medel för att bygga en dusch- och toalettanläggning, samt medel till badplatsen på Ingmarsö för att rusta upp den till en allmän och tillgänglig plats.

- Elfärja mellan Ljusterö och Östanå, problem med färja tidigare som blir den första som man testar på det här sättet.
- Åtgärdsvalsstudie (ÅVS) på Ljusterö snart färdig. Vems ansvar är det att man kommer till en replipunkt och de finns inte prioriterat i länsplan. Cykelväg på Ljusterö pekas ut men budgeten ligger.
- Som andra kommuner har man diskussioner om förpackningsinsamlingar, både fastighetsnära samt kunna transporteras.
- Viltsvinsfrågan i ytterskärgården, inte bara Ljusterö utan de tar sig mellan öar så börjar bli ett större problem, markägarfrågan är en utmaning.

7. På skärgårdsagendan i Södertälje

Bo Ohlson, Södertälje kommun

Bo berättar om projektet Utflyktsvägen

- Sjöfartsverket har två stora projekt i Södertäljes skärgård Landsortsfarleden – beredning och fördjupning
- Kanalen och slussen – Nordens största sluss i Södertälje

Till Mörkö kan man komma med färja eller bro. Oaxen med färja. Man har lagt ner bussen 785 som har ersatts av anropstrafik Mörkö tullgarn och Hölö. Det gör att det har blivit väsentlig mycket bättre men man måste gå in via appen ”mörkötrafiken”.

Färjan vid Oaxen drivs av samfälligheten som är en avgiftsbelagd. Oaxen och Mörkö saknar en egen butik

8. Testbädd skärgården

Tobias Carlsson, Trafikförvaltningen, Region Stockholm.

Tobias berättar om uppdraget: Testbedd, innovation och ny teknik i skärgården (TINTIN). Under vintern som gick tittade de på vad de största utmaningarna är inom skärgårdstrafiken, klara klimatmålen och förbättra tjänsterna. Det man kom fram till är fyra olika aktiviteter som ryms i testbädden – trafiken är ett system. När det gäller att testa innovationer i trafiken, behöver man testa så mycket som möjligt samtidigt.

Skärgårdens geografi medför särskilda utmaningar såsom långa linjesträckningar och begränsad kapacitet i elnätet vilket försvårar etableringen av kraftfulla laddpunkter.

Syften och mål med testbädden:

- Driva utvecklingen och förutsättningen för en elektrifierad skärgårdstrafik – både fartyg och infrastrukturen. Det är en jakt på energi för grön omställning. En del de vill göra är att testa något som innebär mindre investeringar och kortare ledtider.
- Testa ett energilager, även som ett komplement till en SOT punkt. Medfinansiering från Energimyndigheten – inte bara förse trafiken med el i en situation utan även öns behov av energi vid olika situationer. Vi ska i den mån som är möjlig hitta och ansluta för att göra mer samhällsnytta än bara kollektivtrafiken.

- Ska undersöka olika möjligheter med frekvensbalansering. Sälja tillbaka energilagret till svenska kraftnät. Finns ett jättebehov över landet av det här.
- Testa bärplansbåten Nova från Candela – Nova fanns tillgänglig och det finns även några saker kvar att testa efter testet i Mälaren. Ska testa digitalt stöd, smartare datorer och batterier. I januari kan man presentera var det kommer testas någonstans.

Marc Weimann, trafikplanerare, trafikförvaltningen

Marc berättade om utvecklingen under juni till augusti 2025 och de faktorer som påverkat att fler rest med sjötrafiken, bland annat sol, SL kort till Vaxholm och Stockholm Archipelago Trail. Det är första året med SL taxa till Vaxholm.

Tommy Harlin, affärsförvaltare Försäljning, Trafikförvaltningen

Tommy berättar om områden att arbeta vidare med

- Se över placering av valideringsutrustning och SL märkning
- Utredning av taxesystemet (pågår)
- Utveckla ombudsenhet som kan sälja både SL och WÅAB- biljetter
- Tydligare marknadskommunikation – hur man köper biljett
- Se över reseplanerare – priser och reseförslag. Waxholmsbolaget (WÅAB) appen finns inte kvar utan finns idag i SL appen. I dagsläget kan den inte hantera två taxesystem, ska titta på det.
- Rutin för hur att utföra biljettkontroller – sjötrafiken är nu med i biljettkontrollsavtalet.

9.Beslut kring nästa års datum för Regionala skärgårdsrådet

- Fredag 20 februari kl. 10-12
- Onsdag 3 juni - heldag studiebesök
- Fredag 28 augusti kl. 10-12
- Torsdag 3 december kl. 13-15

Datumen beslutades!

10. Övriga frågor

Amie Kronblad från Värmdö kommun hade inkommit i förväg med fråga kring utmaningen mellan Österåker och Värmdö kommun gällande Svartsö skola – lägesbild av skolans elevantal.

Amie Kronblad Värmdö kommun beskriver en lägesbild av skolans elevantal samt kommunens utmaning att skapa ekonomi, resiliens och locka lärare till de små skolorna. Arbetar hårt för att behålla skolorna.